

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	20501 - Recursos Territorials
Grup	Grup 11, 2S, GTUR
Guia docent	E
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	20501 - Recursos Territorials
Crèdits	2.4 presencials (60 hores) 3.6 no presencials (90 hores) 6 totals (150 hores).
Grup	Grup 11, 2S, GTUR(Campus Extens)
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professors	Horari d'atenció alumnat					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Antonio Alberto Artigues Bonet artigues.geografia@uib.es	09:30h	12:30h	Divendres	23/09/2013	14/02/2014	n. 38 (Beatriu de Pinós)
	12:15h	13:15h	Divendres	17/02/2014	07/07/2014	n. 38 (Beatriu de Pinós)
	17:15h	19:15h	Dijous	17/02/2014	07/07/2014	n. 38 (Beatriu de Pinós)
	12:15h	13:15h	Dimarts	17/02/2014	07/07/2014	n. 38 (Beatriu de Pinós)
	17:15h	19:15h	Dimarts	17/02/2014	07/07/2014	n. 38 (Beatriu de Pinós)

Titulacions on s'imparteix l'assignatura

Titulació	Caràcter	Curs	Estudis
Grau de Turisme	Formació bàsica	Primer curs	Grau

Contextualització

L'assignatura **Recursos Territorials Turístics** és part de la Formació Bàsica del Grau en Turisme, emmarcada en el mòdul "Planificació Turística" que, al seu torn, es subdivideix en dues matèries "Recursos i Productes Turístics" i "Destinacions Turístiques". Concretament, l'assignatura **Recursos Territorials Turístics** s'inscriu en la matèria "Recursos i Productes Turístics".

Recursos Territorials Turístics pretén respondre a diversos objectius del títol de Grau en Turisme:

- (1) disposar d'eines conceptuals que et puguin resultar útils a l'hora de prendre decisions quan treballis en els sectors privat o públic;
- (2) conèixer aspectes vinculats als avantatges competitius de productes i destinacions turístiques; i

(3) formar-se en l'aprofitament sostenible dels recursos naturals i culturals del territori, qüestió transcendent quan hagi de desenvolupar la teva tasca professional.

Requisits

Aquesta assignatura no té requeriments acadèmics específics

Competències

L'assignatura **Recursos Territorials Turístics** té com a *eix vertebrador* el concepte d'*espai geogràfic*, particularment *en la seva aptitud per ser emprat com a recurs turístic*. Això significa que cada formació social concreta, sobre un substrat natural preexistent i sempre present, produeix un espai transformat –en aquest cas per desenvolupar-hi la producció / consum turístic– que, per assegurar-ne la seva continuïtat, requereix el coneixement dels impactes i de les alternatives de sostenibilitat.

Tot seguit es presenten les competències genèriques i algunes de les específiques del treball en l'assignatura.

Específiques

1. CE-2: Assolir una visió integral del fenomen turístic i entendre les relacions entre els diversos subsistemes que l'integren..
2. CE-3: Reconèixer les formes en que l'organització social i territorial incideixen en les modalitats turístiques, el desenvolupament turístic, així com els impactes del turisme en el medi natural i en l'ordre social dels territoris en que es desenvolupa..
3. CE-4: Ser capaç de conceptualitzar patrons, processos, interaccions i canvis en el món turístic, entenent-los de forma sistèmica a diverses escales..
4. CE-5: Demostrar un coneixement general de les diferents formes que adopten els espais turístics en el món, així com també ser capaç d'analitzar els factors que intervenen en la seva configuració..
5. CE-11: Conèixer i aplicar els conceptes, mètodes i eines que permeten la gestió responsable dels recursos, la protecció del medi i l'ús sostenible del territori..

Genèriques

1. CG-2: Saber aplicar els coneixements tècnics i metodològics al treball d'una forma professional, integrant els diversos camps d'estudi relacionats amb el turisme i posseir les competències a través de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes en la seva temàtica d'estudi..
2. CG-3: Tenir la capacitat de reunir i d'interpretar dades quantitatives, qualitatives i espacials per tal de poder emetre judicis amb reflexió crítica sobre temes de significació territorial, social, econòmica, científica i ètica relacionats amb el turisme..

Continguts

Continguts temàtics

Bloc I. Recursos del territori: concepte bàsics

Tema 1. Espai geogràfic i territori. L'ús del territori com recurs turístic

Tema 2. L'evolució dels recursos turístics en la societat de consum

Tema 3. Els recursos territorials turístics i la invenció de recursos turístics

Bloc II. Recursos territorials: avaluació i factors limitants en l'ús turístic

Tema 4. Classificacions dels recursos turístics i la seva avaluació

Tema 5. Factors limitants en l'ús turístic dels recursos territorials

Bloc III. Recursos territorials i el seu aprofitament turístic

Tema 6. L'aprofitament turístic del patrimoni natural

Tema 7. L'aprofitament turístic dels espais rurals

Tema 8. L'aprofitament turístic dels espais litorals

Tema 9. L'espai urbà com a recurs turístic

Tema 10. La cultura com a recurs turístic

Bloc IV. Els impactes territorials de l'activitat turística

Tema 11. Els impactes territorials del turisme

Bloc V. Recursos territorials turístics a l'Estat Espanyol

Tema 12. Principals recursos territorials turístics i rutes turístiques a l'Estat Espanyol

Metodologia docent

L'aprenentatge de **Recursos Territorials Turístics** es desenvoluparà a través de classes de continguts teòrics i, així mateix, de dues modalitats de classes pràctiques: d'aula, i de camp. *L'actitud positiva, participativa, responsable, col·laborativa* de l'alumnat **és essencial**.

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció
Classes teòriques	classes de continguts teòrics	Grup gran (G)	Tenen per finalitat l'explicació per part del professor dels continguts fonamentals de cadascun dels temes. El professor farà servir material de suport audiovisual. Els alumnes han de prendre els seus apunts, per bé que a través de Campus Extens el professor facilitarà materials de consulta i suport
Classes pràctiques	pràctica de camp	Grup mitjà (M)	Amb aquesta activitat pràctica es tindrà contacte immediat amb recursos territorials d'una àrea de Mallorca, realitzant a tal fi una sortida, l'assistència a la qual és obligatòria
Classes pràctiques	pràctiques d'aula	Grup mitjà (M)	Cada alumne/a quan es matricula queda assignat a un grup mitjancer, assignació que és obligatòria i permanent tot el semestre . A través de Campus Extens el professor facilitarà els documents adients per a les pràctiques i també podrà desar-hi exercicis corresponents a dites pràctiques
Avaluació	exposició oral	Grup gran (G)	Els alumnes, organitzats en equips que supervisarà el professor, exposaran en dia i temps fixat prèviament, podent fer ús de material audiovisual s'hi ho consideren adient, un breu treball del tema que el professor indicarà. Així l'alumnat haurà de treballar de forma organitzada, responsable i cooperativa, a més d'aprendre a resoldre tasques en termini d'entrega prefixat.

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	20501 - Recursos Territorials
Grup	Grup 11, 2S, GTUR
Guia docent	E
Idioma	Català

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció
			(Aclariment: en el moment de redactar aquesta guia s'ha de fer constar que el desplegament efectiu d'aquesta activitat quedarà condicionat a la disponibilitat suficient de dates en funció del nombre de grups viables)
Avaluació	prova escrita	Grup gran (G)	Prova escrita en la que l'alumnat ha de demostrar l'assoliment dels coneixements de l'assignatura. En el transcurs del semestre es faran dues proves "tipus test" relatives als continguts explicats en les <i>sessions teòriques</i> i als impartits en les <i>pràctiques d'aula</i> . Tindran consideració de "proves eliminatòries de matèria".
Avaluació	Treball en equip	Grup gran (G)	En el termini que fixi el professor, del que informará prèviament a l'alumnat, cada equip de treball de l'exposició oral, entregará com a memòria l'escrit corresponent a dita memòria. Es valorará específicament l'estructura del treball així com els continguts, la citació correcta de les fonts utilitzades (es penalitzarà la còpia fraudulenta), la qualitat de l'expressió escrita, la correcció ortogràfica - sintàctica, així com el material gràfic i cartogràfic. (Aclariment: en el moment de redactar aquesta guia s'ha de fer constar que el desplegament efectiu d'aquesta activitat quedarà condicionat a la disponibilitat suficient de dates en funció del nombre de grups viables)

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció
Estudi i treball autònom individual	Estudi individual	L'alumnat ha de desenvolupar les seves capacitats d' anàlisi, comprensió i síntesi dels continguts de l'assignatura. Cal que cadascú es programi un temps d'estudi setmanal de l'assignatura (i <i>que compleixi</i> el que es fixa). Cadascú ha de tenir els seus propis materials d'estudi (apunts, anotacions que faci de documents i d'ús de bibliografia, ...).
Estudi i treball autònom individual d'exercicis	Realització individual d'exercicis	Cadascú, en temps i forma fixats pel professor prèviament, ha de resoldre els exercicis plantejats a sessions de pràctiques d'aula emprant la terminologia precisa i argumentant les respostes.
Estudi i treball autònom en grup	Treball en grup	Com s'ha indicat anteriorment, els alumnes organitzats en equips que supervisarà el professor, realitzaran un breu treball del tema que el docent indicarà. Els equips hauran d'organitzar-se per assolir el resultat desitjat (conèixer el contacte telefònic/informàtic dels membres de l'equip, fixar un planning de treball i reunions, ...), doncs la qualificació de cadascú dependrà de la feina de tots els seus integrants.

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut de l'alumnat i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Estimació del volum de treball

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	20501 - Recursos Territorials
Grup	Grup 11, 2S, GTUR
Guia docent	E
Idioma	Català

Modalitat	Nom	Hores	ECTS	%
Activitats de treball presencial		60	2.4	40
Classes teòriques	classes de continguts teòrics	42	1.68	28
Classes pràctiques	pràctica de camp	6	0.24	4
Classes pràctiques	pràctiques d'aula	6	0.24	4
Avaluació	exposició oral	3	0.12	2
Avaluació	prova escrita	2	0.08	1.33
Avaluació	Treball en equip	1	0.04	0.67
Activitats de treball no presencial		90	3.6	60
Estudi i treball autònom individual	Estudi individual	54	2.16	36
Estudi i treball autònom individual	Realització individual d'exercicis	6	0.24	4
Estudi i treball autònom en grup	Treball en grup	30	1.2	20
Total		150	6	100

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

classes de continguts teòrics

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Tècniques d'observació (No recuperable)
Descripció	Tenen per finalitat l'explicació per part del professor dels continguts fonamentals de cadascun dels temes. El professor farà servir material de suport audiovisual. Els alumnes han de prendre els seus apunts, per bé que a través de Campus Extens el professor facilitarà materials de consulta i suport
Criteris d'avaluació	El professor avaluarà l'alumnat fent observació de la seva atenció, participació, disposició al treball i a l'estudi
Percentatge de la qualificació final: 1% per l'itinerari A	

pràctica de camp

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Tècniques d'observació (No recuperable)
Descripció	Amb aquesta activitat pràctica es tindrà contacte immediat amb recursos territorials d'una àrea de Mallorca, realitzant a tal fi una sortida, l'assistència a la qual és obligatòria
Criteris d'avaluació	El professor avaluarà l'alumnat fent observació de la seva atenció, participació, disposició al treball i a l'estudi
Percentatge de la qualificació final: 2% per l'itinerari A	

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	20501 - Recursos Territorials
Grup	Grup 11, 2S, GTUR
Guia docent	E
Idioma	Català

pràctiques d'aula

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Tècniques d'observació (No recuperable)
Descripció	Cada alumne/a quan es matricula queda assignat a un grup mitjancer, assignació que és obligatòria i permanent tot el semestre. A través de Campus Extens el professor facilitarà els documents adients per a les pràctiques i també podrà desar-hi exercicis corresponents a dites pràctiques
Críteris d'avaluació	El professor avaluarà l'alumnat fent observació de la seva atenció, participació, disposició al treball i a l'estudi

Percentatge de la qualificació final: 2% per l'itinerari A

exposició oral

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Tècniques d'observació (No recuperable)
Descripció	Els alumnes, organitzats en equips que supervisarà el professor, exposaran en dia i temps fixat prèviament, podent fer ús de material audiovisual s'hi ho consideren adient, un breu treball del tema que el professor indicarà. Així l'alumnat haurà de treballar de forma organitzada, responsable i cooperativa, a més d'aprendre a resoldre tasques en termini d'entrega prefixat. (Aclariment: en el moment de redactar aquesta guia s'ha de fer constar que el desplegament efectiu d'aquesta activitat quedarà condicionat a la disponibilitat suficient de dates en funció del nombre de grups viables)
Críteris d'avaluació	Presentació del treball en equip (descriu anteriorment). Cada alumne d'un equip tindrà la qualificació assignada a aquest en conjunt, i per això no es permetran ni els canvis d'integrants d'equip ni les incorporacions a equips quan aquests hagin ja començat les seves tasques. Cada alumne integrant de l'equip haurà de defensar – exposar una part del treball elaborat col·lectivament. La data i hora d'exposició que el professor fixarà degudament serà inalterable (tret de motiu de força major o causa degudament justificada). Es valorarà la qualitat del suport audiovisual, la dicció, ús del temps, estructura i claredat de l'exposició. (Aclariment: en el moment de redactar aquesta guia s'ha de fer constar que el desplegament efectiu d'aquesta activitat quedarà condicionat a la disponibilitat suficient de dates en funció del nombre de grups viables)

Percentatge de la qualificació final: 10% per l'itinerari A

prova escrita

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (Recuperable)
Descripció	Prova escrita en la que l'alumnat ha de demostrar l'assoliment dels coneixements de l'assignatura. En el transcurs del semestre es faran dues proves "tipus test" relatives als continguts explicats en les sessions teòriques i als impartits en les pràctiques d'aula. Tindran consideració de "proves eliminatòries de matèria".
Críteris d'avaluació	Es realitzaran dues proves tipus test al llarg del semestre. Seran proves "eliminatòries de matèria". Es valorarà la correcció de la resposta. Els criteris de recuperació seran els descrits anteriorment. L'alumne que no superi satisfactòriament una (o ambdues) proves tipus test, hauria d'examinar-se dels continguts teòrics en la data consignada per a l'avaluació de l'assignatura (juny i / o setembre)

Percentatge de la qualificació final: 50% per l'itinerari A

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	20501 - Recursos Territorials
Grup	Grup 11, 2S, GTUR
Guia docent	E
Idioma	Català

Treball en equip

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Informes o memòries de pràctiques (Recuperable)
Descripció	En el termini que fixi el professor, del que informará prèviament a l'alumnat, cada equip de treball de l'exposició oral, entregará com a memòria l'escrit corresponent a dita memòria. Es valorará específicament l'estructura del treball així com els continguts, la citació correcta de les fonts utilitzades (es penalitzarà la còpia fraudulenta), la qualitat de l'expressió escrita, la correcció ortogràfica - sintàctica, així com el material gràfic i cartogràfic. (Aclariment: en el moment de redactar aquesta guia s'ha de fer constar que el desplegament efectiu d'aquesta activitat quedarà condicionat a la disponibilitat suficient de dates en funció del nombre de grups viables)
Criteris d'avaluació	Treball escrit realitzat en grup o equip sobre un cas concret d'un tema que assignará prèviament el professor. El contingut de dit treball serà el de l'exposició a classe. Es valorará l'estructura del treball, l'ús de formes de citació correctes (la còpia fraudulenta pot suposar el suspens), la correcció ortogràfica - sintàctica així com la claredat de l'expressió escrita, així com també l'adequació de continguts gràfics i cartogràfics. (Aclariment: en el moment de redactar aquesta guia s'ha de fer constar que el desplegament efectiu d'aquesta activitat quedarà condicionat a la disponibilitat suficient de dates en funció del nombre de grups viables)

Percentatge de la qualificació final: 25% per l'itinerari A

Realització individual d'exercicis

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Proves de resposta breu (Recuperable)
Descripció	Cadascú, en temps i forma fixats pel professor prèviament, ha de resoldre els exercicis plantejats a sessions de pràctiques d'aula emprant la terminologia precisa i argumentant les respostes.
Criteris d'avaluació	Després de les corresponents sessions de pràctiques d'aula, els alumnes hauran de contestar en un termini fixat i en el format que se'ls indiqui a un qüestionari relatiu als continguts tractats. Es valorará la correcció de les respostes, així com també la correcció ortogràfica i sintàctica.

Percentatge de la qualificació final: 10% per l'itinerari A

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Bibliografia bàsica

- ANTÓN CLAVE, S.; GONZÁLEZ REVERTÉ, F. (coords.) (2005): *Planificación territorial del turismo*. Barcelona, UOC. [Ramon Llull 338.479 PLA]
- ALONSO FERNÁNDEZ, J. (2008): *Geografía de los recursos y actividades turísticas*. Madrid, Centro de Estudios Ramón Areces, [Arxiduc 914.6ALO]
- ALONSO, J. (2004): *Geografía turística: general y de España*. Madrid, Centro de Estudios Ramón Areces. [Ramon Llull 338.479 IALO]
- BARRADO, D.A. i CALABUIG, J. (Eds.)(2001): *Geografía mundial del turismo*. Madrid, Síntesis. [Ramon Llull 338.479 IGEO]
- HERNÁNDEZ TORRES, S. (2005): *Recursos territoriales turísticos I*. Las Palmas. Universidad de Las Palmas. [Arxiduc 338.479 IHER]
- IVARS, J. y VERA, F. (2008): *Espacios turísticos: Mercantilización, paisaje, identidad*. Universidad de Alicante. Alicante. [Mateu Orfila 338.479 ICOL]

Bibliografia complementària

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	20501 - Recursos Territorials
Grup	Grup 11, 2S, GTUR
Guia docent	E
Idioma	Català

- CONSELLERIA DE TURISME (1995): *Rutas naturales de las Islas Baleares* . Palma . Conselleria de Turisme.
- DOMINGO HAY, B. (2002): *Rutas arqueológicas en la España verde: Galicia, Asturias, Cantabria y País Vasco* . Madrid. Jaguar.
- ELÍAS PASTOR, L.V., (2006): *E l turismo del vino: otra experiencia de ocio*. Bilbao. Universidad de Deusto.
- GÓMEZ PRIETO, J. (1992): *Rutas e itinerarios turísticos en España* .Madrid, Síntesis.
- MONTORO ALCÁNTARA, J. (2001): *R utas de ensueño: Parque Natural de Cazorla-Segura-Las Villas*. Jaén. Universidad de Jaén.
- OURSEL, R. (1983): *Rutas de peregrinación*. Madrid. Ediciones Encuentro.
- SUBÍAS GALTER, J.: *Las rutas del Románico* . Barcelona, La Polígrafa.
- VV.AA. (1997): *Congreso Internacional Rutas de Don Quijote y caminos de libertad* . *Actas de su III Congreso Internacional*. Asociación Los Caminos de Cervantes y Sefarat Zamora.

Altres recursos

Annals of Tourism Research
Cuadernos de Turismo
UNIVERSIA
TURESPAÑA
INESTUR

